

gen de Joodsche leer op ongekende wijze verbreid is, en zij hopen op een toekomst, waarin de Joodsche wet aller harten zal gewonnen hebben; Philo's messiaansche verwachtingen loopen hierop uit, dat eenmaal de gansche wereld Joods geworden zal zijn. Ook uit het Nieuwe Testament vangen wij soortgelijke klanken op. Jezus schetst, hoe men zee en land omreist om één Jodengenoot te maken, en Paulus karakteriseert den Joodschen propagandist als den leidman der blinden, het licht dergenen die in duisternis zijn, den onderlichter der wijzen, den leermeester der onwetenden, hebbende de saamvatting van alle kennis en waarheid in de wet... (Matth. 23:15, Rom. 2:19 v.).

Welk een geloofsjijver, welk een zucht om de gansche wereld te veroveren!

Vooreerst beperkten zich deze veroveringen echter slechts tot de naaste omgeving van Palestina. Damascus, eertijds de hoofdstad van Syrië, wordt verjoodst. Ons wordt meegedeeld, dat bijna alle vrouwen daar tot de proselieten behoorden. Dan wordt de expansie voortgezet; koning Izates van Adiabene knoopt aan het hof van een bevriend vorst kennis aan met den Joodschen handelaar Ananias; binnenkort laat hij zich besnijden en gaat met de zijnen tot de Joodsche religie over. Hij laat een paleis te Jeruzalem bouwen, en wordt er begraven. In Apamea wordt de filosoof Numenius door de Joodsche religie getroffen; hoewel hij heiden blijft, is Mozes voor hem de groote leermeester, de profeet, die geen nadere aanduiding behoeft. Dan slaat het Jodendom de wiken nog verder uit; in Europa, in Rome zelf verkrijgt het vasten voet. Aan het keizerlijk hof is de Joodsche invloed merkbaar; maar weinig scheelt het, of de Joodsche prinses Berenice neemt naast Titus plaats op den keizerlijken troon; slechts haar twijfelachtige reputatie maakt dit onmogelijk. Doch wat nog niet is, kan worden; Philo's toekomst-droom schijnt de verwerkelijkte te naderen.

Toch zal deze droom nooit werkelijkheid kunnen worden. Slechts één bezwaar drukt de Joodsche propaganda, maar dit één bezwaar geeft tegenover alle aanknopingspunten en allen zendingen de doorslag: Het Jodendom blijft exclusief. Men moet Jood worden, om den Joodschen godsdienst te kunnen belijden. Men moet met het heidendom onherroepelijk breken. Toetreden tot het Joodsche geloof betekent al het andere afzweren.

En zeker, de Hellenist wil wel erkennen, dat er goede en schoone dingen in Israëls godsdienst gevonden worden; zijn liberaliteit opende hem het oog voor een geestelijken kern in elke religie. Maar het stuit hem tegen de borst, te aanvaarden, dat alleen de Jood het weet, alleen de Joodsche God de ware God is en alleen Israëls Oude Testament Gods openbaring.

Zoo werkt de Joodsche propaganda juist hierdoor iets gansch anders uit, dan wat zij bedoelde. De reactie wordt in de meeste gevallen niet gunstig, maar hoogst ongunstig. Menschen met een scherp inzicht als Celsus schudden het hoofd, en achten het al te dwaas, te gelooven dat Israëls God iets anders zou zijn dan de Zeus der Grieken. Zij trachten aan te toonen, dat al het bijzonder-Joodsche ontleend is aan niet-Joden, en op oorspronkelijkheid geen aanspraak kan maken; de besnijdenis heeft Israël van Egypte overgenomen, de geestelijke voorstelling van God is reeds bij Heraklitus te vinden. En een serieus man als Plutarchus vraagt zich af, of het Looftuilenfeest niet een soort Bacchusfeest is.

Vreeland.

J. L. KOOLE.

UIT DE SCHRIFT

De vreugde des Heeren.

Opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen.... Efeze 5:27.

De Gemeente denke zich toch de zaligheid niet als een geluk dat haar alleen zal tebeurt vallen, maar óók, ja vóór alles, als een vreugde die aan Christus bereid is; — het is de vreugde, die Zijn hart vervullen zal, wanneer Hij de volle uitkomst van Zijn werk aanschouwt.

Die uitkomst heeft Christus nog nooit volkomen gezien.

Hij heeft wel Zijn Gemeente van eeuwigheid liefgehad, en Zich voor haar overgegeven; Hij heeft haar gereinigd, en is aldoor werkzaam aan haar heiliging; maar heerlijk, — zonder vlek of rimpeel of iets dergelijks, heilig en onberispelijk, — zóó heeft Christus Zijn Gemeente nog nimmer kunnen aanschouwen, want zoo is zij nog niet. Zoo zijn de zaligen nog niet, wijl hun lichamen nog niet verheerlijkt werden. En zoo is de Kerk op aarde nog veel minder. Ook is het Lichaam van Christus nog niet volledig uitgegroeit. En daarom wordt de volle uitkomst van het werk des Middelaars, het ideaal dat Zijn liefde Zich gesteld had, nog niet gezien. Dat zal eerst geschieden, wanneer, na de opstanding der dooden, de Kerk in haar geheel in volmaakte gestalte Christus ontmoeten zal. Dan zal

Hij haar Zichzelf heerlijk voorstellen. Dat zal Hij zelf doen. Het zegt ons, dat Zijn liefde tot den einde toe de Kerk blijft verzorgen. Die liefde heeft haar niet alleen gerechtvaardigd en geheiligd, maar zij bewerkt ook haar verheerlijking. Tot in de zaligheid toe gaat de arbeid en de trouw van die liefde voort. Christus zal Zijn bruid Zichzelf heerlijk voorstellen. Hij zal haar hand nemen, en haar tot Zich geleiden.

En dit zal dan Zijn vreugde zijn. Want dan zal Christus voor het eerst de volle uitkomst van Zijn werk zien. In de heerlijkheid van Zijn Kerk zullen dan al de krachten van Zijn bloed en Zijn Geest aan den dag treden. De volmaakte vrucht van den arbeid Zijner ziel komt Hem tegemoet. Hij aanschouwt nu wat Zijn liefde beoogd had. In de stralende heerlijkheid Zijner bruid staat de schoonheid en de macht van Zijn eigen Middelaarswerk voor Hem.

Dit is de vreugde des Heeren.

En de vreugde der zalige Kerk?

Zij zal boven alles hierin bestaan, dat die Kerk aan Christus toonen mag, hoe volmaakt en schoon Zijn werk geweest is. Welk een eer! De spiegel te mogen zijn der zoon van Christus' liefde; aan Hem, die eenmaal Man van Smarten voor ons was, te mogen doen zien welk een rijkdom van krachten in Zijn offer geschild heeft; het middel te zijn, om de schoonheid van Christus aan Hemzelf te openbaren, en den Zoon des menschen daarin de reinste vreugde te geven. Ja, dit zal de zaligheid zijn; dit is het leggen van de kroon aan Jezus' voeten; dit is de eeuwige bevrediging van de begeerte der wederliefde.

Deze gedachte werke allereerst beschaming.

Indien toch dit de einduitkomst wezen zal, — hoe behoorden wij ons dan daarheen uit te strekken met groot verlangen; en hoe behoort ons leven nu reeds met die uitkomst in overeenstemming te zijn. Al is de volmaaktheid in dit leven niet te verkrijgen, — dit mag ons toch niet slap en slordig doen zijn in geloof en heiligmaking; want dat zou strijdig zijn met de eeuwige taak der Kerk, om Christus vreugde te bereiden uit haar schoonheid.

En dan mag hier ook bemoediging opkomen.

Wie, vanuit zijn schuldkenis en strijd om in te gaan, zijn hope op Christus richt, die worde niet ontmoedigd door gebrek en struikeling. Het zijn niet onze krachten, die ons de volmaaktheid doen bereiken; — Christus zal Zichzelf Zijn Gemeente heerlijk voorstellen. Op Zijn trouwe liefde dan het geloof gericht.

Maar dan ook onszelf onderzocht, of wij die liefde van Christus met ware wederliefde beantwoorden; of wij, vanuit een verbijzeld hart, Christus aanhangen en begeeren te bezitten als onzen Zaligmaker; en of ons ideaal is, eenmaal van alle zonden gereinigd Hem vreugde en eer te brengen. Indien niet, — dan roept nog de stem van Christus' liefde, dat wij Hem zoeken zouden, om door Zijn bloed en Geest gerechtvaardigd en geheiligd en verheerlijkt te worden.

U.

V. A.

KERKELUK LEVEN

Verbondswraak (IV.)

Ons vorig artikel eindigde met de opmerking, dat de in het verbondsverkeer optredende dreiging van verbondswraak, gelijk deze heel de Schrift door, maar met name in den brief aan de Hebreërs den lezer opvalt, niet uit de prediking mag geweerd worden. En terloops herinnerden we reeds er aan, dat de gereformeerden tegenover de Remonstranten het goed recht van die bedreiging hebben gehandhaafd. De Remonstranten hadden tegen de gereformeerden aangevoerd, dat men de volharding der heiligen toch eigenlijk niet consequent leeren en prediken kon, als men tevens een dreigende stem liet hooren in de prediking, of in het vermaan, waardoor — volgens de Dordtsche Leerregels — God de genade werkt. Hoe liet zich nu het één met het ander verbinden? Maar, zoo luidde de gereformeerde repliek — nu vergist de Remonstrant zich; men kan zeer wel de volharding der heiligen leeren, en toch met ernst de dreiging laten hooren in de kerk, den verbondskring; immers: de uitverkorenen zullen daardoor niet tot twijfel komen, maar wel tot nauwlettend leven, tot grooter inspanning. Men vindt van dit debat den terugslag in de Dordtsche Leerregels, die uitdrukkelijk de DREIGING handhaven als aan de prediking inhaerent, en ook na de geloofsaanvaarding ervan volgend genademiddel (en dus als verbondswraak) in den nieuwtestamentischen verbondskring. Lees maar hoofdstuk V, eerste artikel, § 11: „Gelijk het God nu belieft heeft dit Zijn werk der genade door de prediking des Evangelies in ons te beginnen, alzoo bewaart, achtervolgt en volbrengt Hij het door het hooren, lezen en overleggen daarvan, mitsgaders door vermaningen, bedreigingen, beloften en het gebruik der H. Sacramenten”.

Dat zijn er vier: vermaningen, bedreigingen, beloften, sacramenten.

En nu zouden drie van deze vier grootheden ver-

bondsinstellingen zijn (verbondsvermaning, verbondsbeloften, verbondszegelen), maar het vierde, de bedreiging, zou geen verbondsterm zijn?

Op deze nauw aangedrongen vraag moet „neen” antwoorden, al wie de ongelimiteerde verbondswraak (den mogelijken inhoud immers der bedreiging), als inhoud der verkondiging van wat God doen zal, in het Nieuwe Testament ontkent. Hij houdt deze constructie over: tot verbondstrouw vermaant God (het tweede „deel” van het verbond is immers: dat wij verplicht worden); de verbondsweldaden belooft Hij (het eerste „deel” van het verbond is immers: de belofte); door bondszegelen sterkt Hij het deze twee verbondsdeelen aannemende geloof, en doet Hij van Zijn verbondsbeloften verbondsbetekening en verbondsverzegeling (er is immers een groot onderscheid tusschen de manier waarop de Heere belooft in zendingen- en evangelisatieprediking, en die andere manier, waarop Hij de belofte nog eens beteekent en verzegelt in den verbondskring); maar, als Hij aan het bedreigen toegekomen is, dan dreigt Hij niet met verbondsschuld, maar met heel ordinaire, gansch algemeene, communale straf.

Maar ik herhaal, thans met den vinger bij de Dordtsche Leerregels, dat ik, met wie zóó wil laten prediken, niet alleen een dogmatisch, maar ook een homiletisch verschil heb.

O ja, men kan nog wel een redeneergang volgen, die het mogelijk maakt, met Dr Thijss de verbondswraak onder het Nieuwe Testament te loochenen, en toch aan de hierboven aangewezen oneffenheden in de interpretatie der Dordtsche Leerregels te ontkomen. Men kan n.l. weer, in navolging van Dr Thijss „Heraut”-artikel, opmerken: ja, maar ik heb toch gezegd, dat men onder het Nieuwe Testament het verbond naar zijn VERSCHIJNING kan verbreken? Naar het WEZEN wel niet, maar naar de VERSCHIJNING zeer zeker.

Maar hiertegen zou ik willen aanvoeren, in de eerste plaats, dat men dan toch wel zeer duidelijk het gevaar ziet van valsche filosofische onderscheidingen. „Wezen” en „verschijning”, laat daarover filosofen van allerlei gading maar redeneeren. Maar zoek hun contrastering niet in de gereformeerde belijdenis, zoek ze niet in de Synopsi, althans niet in die passages, waarin dit leerboek aangeeft, hoe de dingen z.i. behooren te wezen. — Bovendien: wil Dr Thijss of iemand anders ons nu eens zeggen, hoe men toch aan moet met het doodgewone begrip van verdrag, afspraak, verbond, wederzijdsche verplichting, als men daarbij „wezen” en „verschijning” uiteen doet vallen? In hun eenvoudigheid hebben de gereformeerden uit den bloetijl met deze termen ook het verbond tusschen God en mensch beschreven: *mutua obligatio*, wederzijdsche verbinten- nis of verplichting. Ondanks Prof. Hepp's brochure staan nu eenmaal de zaken zoo; zooals dan ook later wel impliciet door hem erkend is, toen hij, door mij beantwoord, inzake het tweezijdige verbond uitsprak: deed, die met deze brochure niet verbindbaar zijn. Wie nu „wezen en verschijning” uit elkaar ruikt (en dan nog wel op de bevredigende manier, die Dr Thijss volgt: eerst, onder het Oude Testament, niet, later, onder het Nieuwe Testament, wel), die vergeet toch, dat een verbond juist „verschijning” is. Dat wil zeggen: dat in het verbond OPENBAAR gemaakt wordt, wat in het trouwe hart ligt. Menschen kunnen daarbij liegen; ze hebben dan niet „hun wezen” laten „verschijnen”, maar hun valsche wezen gemaskeerd door een mooie mom. Maar verre zij God van goddeloosheid, van leugen, van schijn. Hij belooft, met ernst. Juist omdat het verbond een wederkeering, tweezijdige obligatie is, gaat binnen het kader van die tweezijdige verhouding de belofte vergezeld van de dreiging. Beide zijn „conditioneel”; d.w.z. de belofte wordt vervuld ingeval zij door geloof wordt aangenomen; de dreiging wordt vervuld, indien de vereischte gehoorzaamheid (inclusief natuurlijk het geloof) ontbreekt.

Daarom zegt dan ook Gomar, in terugslag op Hebr. 6:9, dat de dreigingen aan uitverkorenen zoowel als aan verworpenen moeten voorgehouden worden. (Opera, ed. 1664, 634, b; vgl. op het vers zelf). Op andere plaatsen (b.v. in de bespreking van Joh. 15:1, 2) toont hij uitvoerig aan, dat Christus met de dreiging van amputatie uit den wijnstok de consciëntie der ware discipelen opwekt tot grooter inspanning en trouw (374/5).

Trouwens, indien de bedreiging tot de essentiële verbondselementen behoort, al aanstonds in het paradijs (waar toch zeker geen „veruitwendiging” was, gelijk Dr Thijss ze als Israëls gebrek ziet), waarom zou dit dan later anders zijn geworden?

Er is nog een manier, om te geraken uit de moeilijkheden, die ik hierboven aanwees voor wie de Dordtsche Leerregels wil lezen door de bril van Dr Thijss. Men kan zeggen: de aangehaalde plaats uit de Leerregels spreekt alleen over dreigingen, aan degenen, die reeds het Evangelie geloofden, die de genade hebben ontvangen, die volhardten zullen, en daarom kan ze alleen dreigen met gelimiteerde verbondswraak, met „oordeelen”, die tijdelijk blijven, die van het eeuwige oordeel fundamenteel verschillen (b.v. geestelijke verlaten voor een tijd, achteruitgang, kommer, kastijding). Ik antwoord daarop: bij de in hoofdstuk V der Leerregels bedoelden is van Gods zijde inderdaad zeker, dat de verbondswraak altijd gelimiteerd zal zijn, niet meer dan een tijdelijke, voorbijgaande kastijding. Maar daaruit volgt nog niet, dat de dreiging zelf zich daarover uitslaat. Omgekeerd, ze doet dit niet. Ze kondigt het oordeel aan als straf op bondsbreuk. En voor de verbondsterminologie is dit beslissend. Ook de uitsluiting uit den verbondskring (de ban) ontnemt de hoop op de zaligheid niet (formulier), is dus „voorwaardelijk”. Ze is slechts aanvang

van een
wraak
is toch
ging nu
weest, z
ook nie
waardel
als v
zelsch
het ver

Van 5

In he
Prof. H

In

voor

delen.

doord

Gel

lyker

bevoet

Er

tussch

toe he

christ

bonds

aprek

kracht

en g

een ee

weerd

Bijka

aprek

„geschil

ruind”.

Nu he

van 14

Intu

contac

of sch

dictate

meend

persoo

Het ve

junt tus

deze pub

reden ve

Hepp va

citeerde

(schriftel

in een z

in strijd

zijt allen

omtrent i

een sam

van de b

dan één

onder zo

Mocht

zal hij di

willen m

deze aan

De qua

Het ni

jaren doo

Gereform

gereforme

Gereform

dentistiel

Daarom u

Dit niet

Doleantie

door de l

recht van

en van di

Ook slu

Doleantie.

Om nu

Gereforme

bewijze at

ringen.

Zij beto

worden, a

slecht

macht

hebbet

zijn, m

in eige

macht

raden.

zij rusten,

te onderz

andere van

bij een be

men bedoe

van het k

behoort te

meenen zij

dat Voetiu

top was o

rechtelijk s

van 3 Juli

te brengen.

En zij be

ringen tuc

handeld wa

gaat, w

Vermaning

dsvermaning, ver-
len), maar het vier-
bondsterm zijn?
raag moet „neen” an-
e verbondswraak (den
edreiging), als inhoud
od doen zal, in het
houdt deze constructie
ant God (het tweede
dat wij verplicht wor-
oofst Hij (het eerste
de belofte); door bonds-
verbondsdeelen aan-
Zijn verbondsbefoel-
dsverzegeling (er is
tussen de manier-
ings- en evangelisatie-
waarop Hij de belofte
in den verbonds-
edreiging toegekomen
ondsstraal, maar met
communale straf.

neergang volgen, die
is de verbondswraak
ochenen, en toch aan-
ieden in de interpre-
ontkomen. Men kan
hij's „Heraut”-artikel
azegd, dat men onder
nd naar zijn VER-
het WEZEN wel niet,
er zeker.

voeren, in de eerste
duidelijk het gevaar
cheidingen. „Wezen”
filosofen van allerlei
k hun contrasteering
s, zoek ze niet in de
iges, waarin dit leer-
ehôören te wezen.
and anders ons nu
moet met het dood-
ik, verbond, wêder-
nen daarbij „wezen”
? In hun eenvoudig-
it den bloeitijd met
hen God en mensch
ferzidsche verbinte-
ep's brochure staan
dan ook later wel
hij, door mij beant-
verbond uitspraken
erindbaar zijn. Wie
kaar rukt (en dan
r, die Dr Thijs volgt
det, later, onder het
t toch, dat een ver-
l zeggen: dat in het
t, wat in het trouwe
rlij liegen; ze heb-
„verschijnen”, maar
or een mooie mon-
id, van leugen, van
omdat het verbond
gatie is, gaat bin-
zijdige verhou-
dreiging. Beide zijn
rdt vervuld ingeval
de dreiging wordt
zaamheid (inclusief

terugslag op Hebr.
korenen zoowel als
len worden. (Opera,
,). Op andere plaat-
15:1, 2) toont hij
treiging van ampe-
der ware discipelen
rouw (374/5).

de essentiële ver-
ds in het paradijs
liging” was, gelijk
,). waarom zou dit
en uit de moeilij-
r wie de Dordtsche
an Dr Thijs. Men
uit de Leerregel
degenen, die reeds
de hebben ontvan-
om kan ze alleen
rbondswraak, met
van het eeuwige
v. geestelijke ver-
nmer, kastijding).
dstuk V der Leer-
e inderdaad zeker,
eerd zal zijn, niet
kastijding. Maar
t de dreiging
mgekeerd, ze
deel aan als straf
terminologie is dit
len verbondskring
aligheid niet (for-
is slechts aanvang

van eeuwige excommunicatie als de met deze verbonds-
wraak getroffen „neen” blijft zeggen. Maar daarom
is toch de dreiging met excommunicatie nog geen dreig-
ing met een BEPAALDE, gelimiteerde uitsluiting ge-
weest. Ze sprak zich daarover niet uit; dat behoefde
ook niet, omdat en belofte, en dreiging altijd voor-
waardelijk zijn. Maar juist daarom behooren ze ook
als verbondsinstellingen in elkaars ge-
zelschap; beide zijn constitutief voor het begrip van
het verbond.

K. S.

Van Samensprekingen.

In het nummer van „Credo” van 21 Oct. 1938 schrijft Prof. Hepp o.m.:

In onze kerken erkennen we geen premiers, die voor een deel onzer kerkelijke wereld kunnen han-
delen. En nog minder dictators, die hun zin mogen doordrijven.

Gelukkig zijn er andere en voor de kerk schriftuur-
lijker middelen, waardoor het groote doel kan worden bevorderd, zoo niet bereikt.

Er kunnen samensprekingen worden gehouden tussen personen, die geen enkele bevoegdheid hier-
toe hebben verkregen dan die uit „de vrijheid van den christenmenschen” voortvloeit en die zich alleen ge-
bonden achten aan Schrift en belijdenis. Zulke saan-
sprekingen moeten dan gehouden worden onder de kracht van het woord der Schrift: Eén is uw Meester en zij zijn allen broeders. Elke poging tot wat op een eenigszins geweldadige pressie lijkt, blijft ge-
weerd.

Blijkens het verband ziet Prof. Hepp in zulke „saan-
sprekingen” één van de „wegen”, waarlangs bestaande „geschillen”, uit den weg zouden kunnen worden ge-
ruimd.

Nu heb ik zelf in het nummer van „De Reformatie” van 14 October d.v. onder meer geschreven:

Intussen heeft elk, dien het aangaat, persoonlijk contact te zoeken naar den eisch der zaak: mondeling, of schriftelijk, of beide. Maar hij zie toe, dat hij geen dictatoriale allures aanneme. Dat zou hij doen, als hij meende, dat de zaak van het gereformeerde volk zijn persoonlijk zaakje was.

Het verheugt mij, dat — tenzij ik me vergis — op dit punt tussen Prof. Hepp's en mijn mening blijkens deze publieke uittalingen overeenkomst bestaat. Om die reden verklaar ik hier openlijk, dat indien ook Prof. Hepp van mening mocht zijn, dat onze hierboven geciteerde uittalingen zakelijk van elkaar niet verschillen (schriftelijke vastlegging van bepaalde punten kan toch in een zaak, die in het openbaar gebracht werd, niet in strijd zijn met den regel: „één is uw Meester, en gij zijt allen broeders”, en een voorafgaande afspraak daarentrent kan toch niet lijken op geweldadige pressie) ik een samenspreking ter zake van beweerde afwijking van de belijdenis tussen daarbinnen betrokkenen om meer dan één reden nog steeds noodig blijft achten, mits onder zoodanige afspraak.

Mocht Prof. Hepp in hetzelfde geval verkeeren, dan zal hij dit ongetwijfeld volgende week ook wel openlijk willen mededeelen; we hebben nu eenmaal beiden over deze aangelegenheid ons in de pers uitgesproken.

K. S.

De quaestie van het nieuwe kerkrecht. (IV.)

Het nieuwe kerkrecht is dus eerst vóór een 15 à 12 jaren door zijn groote voorstanders van nu, ontdekt als Gereformeerd. Teyoren bestreden zij het als gansch ongereformeerd en hiërarchisch. En wat toen door hen als Gereformeerd werd geleeraard, noemen zij nu indepen-
dentistisch. Velen zijn hen in dien ommezwaai gevolgd. Daarom mogen we hier van nieuw kerkrecht spreken.

Dit nieuwe kerkrecht is voorts verloochening van het Doleantie-kerkrecht, en verruiling daarvan voor het door de Doleantieleiders volstandig tegengestane kerkrecht van de Christelijke Gereformeerde Kerk vóór 1892, en van die der latere tijden.

Ook sluit dit nieuwe kerkrecht in veroordeeling der Doleantie.

Om nu dit nieuwe kerkrecht voor te stellen als het Gereformeerde, trachten zijn voorstanders allerlei ten bewijze aan te voeren, feiten van vroeger, en redeneer-
ingen.

Zij betoogen, dat Synodes mogen en moeten gehoord worden, alsof dat in geding ware. De quaestie is slechts, welk karakter en welke macht de meerdere vergaderingen hebben: of het hogere besturen zijn, met heerschende macht, zelve in eigenlijken zin kerken met eigen macht of autoriteit over de kerkeraden. Het bewijs uit Voetius van het tegendeel laten zij rusten, en de aanwijzing dat hij Voetius tweeërlei lijn te onderscheiden valt, eene principiële lijn en eene andere van de gedienstigheid der praktijk, zoodat men bij een beroep op hem, zeggen moet, welken Voetius men bedoelt, en dat men, wanneer men Voetius' leer van het kerkrecht wil voorstellen, de principiële lijn behoort te teekenen, gaan zij stilzwijgend voorbij, of meenen zij te kunnen afdoen met het bloote zeggen, dat Voetius „een veel te logisch denker en te soberpe kop was om aan dergelijke inconsequenties in zijn kerkrechtelijk systeem zich schuldig te maken”. „De Heraut” van 3 Juli, zonder ook maar eenig tegenargument bij te brengen.

En zij beweren of betoogen dat de meerdere vergade-
ringen tuchtmacht hebben, alsof het daarmede afge-
handeld ware, hoewel het er juist over gaat, welke tucht, op welke wijze, Vermaning toch, afzettingwaardig verklaren, en buiten

het kerkverband sluiten of de kerkelijke correspondentie opzeggen, zijn ook tuchttoepassingen.

Zoo gaat men het eigenlijke punt, dat de cardinale quaestie vormt, voorbij, onderwijl men toch den schijn aanneemt, als had men bewezen, wat bewezen moest worden.

Wordt gevraagd naar Schriftbewijs, dat meerdere vergaderingen eigenmachtig mogen optreden en ingrijpen, als opperbestuur handelen, zelve schorsen en afzetten, men komt aandragen met de redeneering, dat volgens Hand. 15 Synodes mogen gehouden worden en eene beslissing nemen, of zegt eenvoudig, dat dit bewijs al zoo dikwijls door de Vaders is geleverd.

Verlangt men, dat het recht van meerdere vergade-
ringen tot zulk handelen in het licht gesteld, en uit de grondlijnen van het Gereformeerde kerkrecht aange-
toond zal worden, men beroept zich op feiten van dergelij-
k handelen door onze Vaders in vroeger en later eeuw, zonder eerst de rechtmatigheid van dat handelen naar de Heilige Schrift en de beginselen van het Gere-
formeerde kerkrecht aan te toonen. En het feit, dat in het begin van den 80-jarigen oorlog in Holland en Zeeland alleen maar de Gereformeerde Godsdienst uit-
geoefend mocht worden, in verband met de politieke omstandigheden, en dat bij de Remonstrantsche twisten ook de landspolitiek en de strijd tegen Spanje een woordje meespraken, en dat men ook bij de Gere-
meerden van overtuiging was, dat in de Vereenigde Provinciën slecht ééne Kerk, de Gereformeerde, mocht zijn, en de beschouwing over de roeping der Overheid ten aanzien van de kerk, en van beider verhouding, en de beteekenis van die omstandigheden en zinswijzen voor de manier van tuchttoefening bij de aangevoerde gevallen, laat men buiten bespreking, hoewel dat alles bij de beoordeeling van deze historische feiten niet uit het oog mag worden verloren. Het geestelijk karakter der kerk en het geestelijk karakter harer tuchttoefening is bij het doen onzer Vaders bij de genoemde gevallen wel eens wat in het gedrang gekomen. Heerschen, anders dan door het Woord Gods, en machtsoefening, zijn dikwerf zoo verleidelijk ook bij het ernstig najagen van een goed doel.

Daar Voetius niet wil weten van de classicaal en syno-
daal verbonden kerken als kerk in gelijken zin als eene plaatselijke kerk, noch van de classicaal en synodale vergaderingen als wezenlijk gelijk aan kerkeradsver-
gaderingen, en evenmin van eene eigene autoriteit der meerdere vergaderingen, zooals ik aanwees in mijn artikel Het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen volgens Voetius, bizonder in de stukken III, IV en V, in „De Reformatie” van 13, 20, 27 Mei j.l., en dat men dus niet dat alles wel te bevestigen, in strijd komt met Voetius' leer, laat men onvermeld. En men redeneert zooals De Joh. Jansen, in zijne jongste brochure, blz. 18. Hij verwijst daar naar de artt. 37, 41, 47 en 50 K.O., en schrijft dan: „De conclusie uit deze bepalingen is ook hier, dat er geen wezenlijk verschil is tusschen kerkeraad en synode”. Die conclusie is echter even con-
cludent als deze: een kerkeraad bestaat uit ambtsdragers. Eene ouderlingenconferentie bestaat ook uit ambtsdragers. Dus is er geen wezenlijk verschil tusschen kerkeraad en ouderlingenconferentie. En omdat die ouderlingenconferentie bestaat uit ambtsdragers, zooals ook een kerkeraad, dragen de besluiten van zulk een ouderlingenconferentie een ambtelijk karakter, gelijk die van eenen kerkeraad. En zoo staat het ook met een predikantenconferentie. We kunnen dan verder gaan. Er is dan ook geen wezenlijk verschil tusschen eene ouderlingenconferentie en eene synode, noch tusschen eene predikantenconferentie en eene synode.

Tot zulke ongerijmdheden kan men komen als men niet beter onderscheidt.

De Joh. Jansen haalt van mij aan de woorden: „Zij komen wel met hun ambt bekleed ter vergadering; zij laten hun ambt niet thuis, maar zij komen toch niet ambshalve maar krachtens hun ambtsdrager zijn van die bepaalde kerk, die relatie verleent hun de bevoegdheid ter classicaal vergadering”. Hij laat dan volgen: „Dit begrijp ik niet. Wanneer zij wel met hun ambt komen, hun ambt niet thuis laten, dan komen zij — zou ik zeggen — ook met hun ambtsbevoegdheid en zijn hun handelingen ook ambtsaandelingen. Wel komen met zijn ambt, maar zonder ambtsbevoegdheid, is met elkander in strijd. Wanneer zij ter classicaal synode komen zonder ambtsmacht, dan komen zij er niet als ambtsdragers, maar in qualiteit van leden der kerk zonder ambtelijke regeermacht”, blz. 18.

We denken maar weer aan onze ouderlingen- en predikantenconferenties. Daar zijn de aanwezigen met hun ouderlingen- en met hun predikantenambt. Die conferenties heeten toch ouderlingen- en predikantenconferenties? De diakenen komen daar toch niet, noch de „gewone” gemeentelieden? En zoo al, dan toch slechts als hoorders, zonder leden der conferenties te wezen. Dus zijn volgens De Joh. Jansen de handelingen van die conferenties ambtsaandelingen. Want „wel komen met zijn ambt, maar zonder ambtsbevoegdheid, is met elkander in strijd”. Dus mogen die ouderlingen- en predikantenconferenties tucht oefenen, predikanten beroepen, doen wat met het ouderlingenambt gegeven is?

Verder: een ambtsdrager, ter meerdere vergadering afgevaardigd, is daar en blijft daar ouderling of dienaar des Woords van die kerk. Maar niet krachtens zijn ambt is hij ter vergadering, doch krachtens zijne afvaardiging door zijne kerk. En zoo, in die qualiteit van afgevaardigde, handelt hij ter vergadering. Wanneer een zijner mede-ouderlingen ter vergadering is, die niet (Zie vervolg op blz. 28.)



Kerkelijke onrust.

Tot heden toe kunnen wij nog niet spreken van een verrassenden zegen op het evangelisatie-werk. Tijden als toen de vurige Lindeboom aan de Zaan-
sche oelieslagers het evangelie predikte en kerk op kerk verrees in een woestijn van Modernisme, liggen ver achter ons. Het gevaar is daarom werkelijk niet denkbeeldig dat wij niet klaar zijn als God komen zal. Feitelijk hebben wij de netten al verknijpt tot schepnetjes voor een enkel vischje, dat wij misschien eens vangen zullen. Wij zullen moeten beginnen ons er rekenschap van te geven, dat zegen niet een onverdeelde genot beteekent voor den arbeider in het Koninkrijk Gods. Netten ophalen: dat is je schrap zetten op het glibberig dek, dat is achterover buigen tot je rug kraakt, dat is een ruw, nat touw of het ijzig-koude en pijnlijk-harde staal draad door je bezeerde handen laten gaan. Zegen ontvangen: dat is niet als mijnheer achter de bestuurstafel zitten en den welgemeenden dank van de vergadering in ontvangst nemen. „Wat een gaven heeft die man toch!” Neen, zegen ontvangen, dat is werken tot je hoofd gloeit, dat is zorg hebben, dat is op de knieën voor God gebogen liggen. Paulus wist dit: bij dit alles overvalt mij dagelijks de zorg voor de Gemeenten! schreef hij. Maar wij weten dit niet en wij vermoeden nauwelijks, dat een gezegende kerk is een kerk vol onrust. Laat ons dit toch helder indenken. Zie, als gij er aan gewoon zijt dat uw akker toch geen vrucht draagt, dan werpt gij gelaten den zaadzak leeg en gaat dan rustig naar huis. „Het zit er voor vandaag weer op?” zeggen wij en grijpen de krant. Maar als God het kiemen laat, o wee, dan moet gij rusteloos aan het werk. Dan moet gij over den akker kruipen en het onkruid er met de vingers uitrusten, de blanke handjes-lid is voorbij! Gij loopt met den gieter, gij slaat met den ratel of met de buks-in-aanslag om het zaad te beschermen. Dan luistert gij in spanning naar het weerbericht. Als de oogsttijd daar is, slaapt gij een paar uren onrustig in uw boezeroen en zweelend zwaait gij de zeis in de middaghitte. Weinig, zoo is het in de kerk rustig als de blinden maar blind blijven. Maar als de blinden gaan zien, wordt heel dat rustige leventje omgekeerd. Al voor het bloote oog gaat de kerk er anders uitzien, er komen mannen zonder boord in de banken te zitten en vrouwen zonder hoed in de stoelen. Zij doen wat onwennig, maar u niet minder! Kijk, waar vroeger die vader-in-Israel-zaliger zat, daar zit nu... die vent, zal ik maar zeggen. Dominee kijkt wat verschrikt naar zijn preekboekje, het is niet op zulke hoorders ingesteld. Ja, Dominee, maar dit is toch GODS huis nietwaar en niet het huis der Gemeente, u zult met dien man met de pet en die vrouw uit het volk rekening moeten houden. Dat geeft onrust in de studeerkamers, een heilzame onrust: Ontsluit des dienaars hart en mond, wil hem en ons verlichten! Zegen dat beteekent dat wij allerlei incourante catechisanten krijgen, dat wij de vraagjes die wij aan onze leerlingen plachten te geven, omwerken en nog eens omwerken om ze zoo verstaanbaar te maken zonder aan de waarheid Gods tekort te doen. Zegen, dat wil zeggen, dat er menschen komen, door God in het hart gegrepen, tot den Heiland gebracht, maar onkundig bijvoor-
beeld aan onze zondagsviering. Die in volkomen onschuld op den Zondag in een melksalon of bij een parkkiosk achter een kopje thee zitten en u vrolijk groeten: Dag meneer! Dag dominee! Dat alles vraagt van u veel zorg, veel beleid en bovenal een vast vertrouwen in den zegen des Heeren, een goed toeverzicht dat Hij het werk Zijner handen niet zal laten varen. Dat vrouwen hebben de apostelen gehad. Ziedaar water! wat verhindert mij gedoopt te worden? Lieve man, reis uw weg in duizend vreezen en ik den mijnen, in den hemel zal wel uitkomen of ons onderhoud vruchten gedragen heeft of niet! Zoo zouden wij ons eruit gered hebben. Lieve Heeren, wat moet ik doen om zalig te worden? Waarde vriend, hoe kan ik dat nu ineens vertellen, ik zal je wel eens een paar boeken thuis sturen, die je eerst maar eens moet lezen. H'm, Paulus zei wat anders. Hij heeft in heidensche steden als Corinthe en Filippi en zoo-
vele andere de kerk geïnstituëerd. Zoo'n voor-
malige kastelein uit Corinthe is er ouderling ge-
worden en een hardlooper uit de renbaan van Efëze werd misschien diaken. Dat was geen wang-
stuk, maar een geloofstuk; dat was GELOOVEN een kerk, heilig, christelijk, algemeen, ten eeuwigen leven uitverkoren!

Zullen wij maar niet om zegen bidden?
Ja, maar bidden wij allereerst om een zegen des geloofs voor ons eigen hart.
Heere, zegen ons, opdat wij den zegen aan-
kunnen!
N. B.

122. Wanneer de Kerk der heiligen onder de zichtbare (Kerk) begrepen is, hoe komt het dan dat zij zelf niet zichtbaar is?

Niet daarom wordt zij onzichtbaar genoemd, omdat de heiligen niet met de oogen aanschouwd worden, maar omdat wij hen in dit leven niet zeker genoeg van de hypocrieten kunnen onderscheiden.

123. Is het dan niet noodig, dat allen, die zalig worden, in de Kerk der heiligen zijn, vóórdat zij uit dit leven scheiden?

Ongetwijfeld, want allen, die God ten eeuwigen leven heeft uitverkoren, dezen roept Hij ook in dit leven tot de gemeenschap van Christus. Maar die aan haar vreemd zijn, zullen het rijk Gods niet bezitten.

124. Maar hoe zullen wij ieder voor zich weten, dat wij tot de Kerk der heiligen behooren?

Indien wij gevoelen, dat het ware geloof en de waarachtige bekeering tot God in ons begonnen zijn en wij dit met ons leven bewijzen.

125. Wat is het: te gelooven eene heilige, algemeene Kerk, de gemeenschap der heiligen?

Het is, niet te twifelen, dat de Kerk, die tot het eeuwige leven verkoren is en die God naar Zijn Woord dient, van het begin tot aan het einde der wereld, van den Zone Gods door den Heiligen Geest¹⁾ en den dienst des Evangelies, ook op aarde bewaard wordt, en dat wij van die Kerk levende lidmaten zijn en in eeuwigheid zullen blijven.

126. Wat verstaat gij door DE VERGEVING DER ZONDEN?

Dat God hun, die gelooven in Christus, om Zijn tusschenkomst en verdienste, al hunne zonden niet toerekent, noch hen wegens die (zonden) veroordeelt of met eeuwige straffen straft.

127. Hoe gelooft gij de vergeving der zonden?

Alzoo, dat ik zeker weet, dat mij alle mijne zonden om de voldoening van Christus zóó kwijtgescholden zijn, dat God mij nooit ter oorzake van die (zonden) voor het gericht zal roepen.

128. Welke WEDEROPSTANDING belijdt gij?

Dat, wanneer Christus ten oordeel wederkomt, allen, die van het begin der wereld af gestorven zijn, hun zelfde lichamen, die zij in dit leven gehad hebben, maar dan onsterfelijk en onverderfelijk, zullen weder ontvangen; die dan echter nog leven zullen, zullen door een plotselinge verandering vernieuwd worden; de vromen echter tot gelukzaligheid en heerlijkheid, maar de goddeloozen tot eeuwige pijniging en versmaadheid.

129. Wat is HET EEUWIGE LEVEN, waarvan gij spreekt?

De heldere kennis en verheerlijking van God, en de eeuwige blijdschap in God, de volheid van alle goed.

130. Wat is het: de opstanding des vleesches te gelooven?

Het is vast te vertrouwen, dat op den jongsten dag onze lichamen, die wij nu hebben, in hun vorigen toestand zullen hersteld, en onze zielen naar die (lichamen) zullen teruggebracht worden, door de macht van Christus, opdat wij met ziel en lichaam het eeuwige leven en de eeuwige heerlijkheid met Christus zullen genieten.

R.

G. B.

2) a Filio Dei per Spiritum Sanctum.



Prof. Dr H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

VII.

In No. 2357 nu nader op de macht der meerdere vergaderingen ingaande, wordt eerst gezegd:

de meerdere vergaderingen hebben geen eigen, zelfstandige macht.

Een zelfstandige, een eigen kerkelijke macht hebben onze meerdere vergaderingen dus niet. Er is in de Kerk geen andere macht dan die Christus heeft geschonken. Zouden de meerdere vergaderingen op zulk een macht aanspraak maken, dan zou uit Gods Woord moeten worden aangetoond, dat Christus deze macht aan de Synodes had gegeven. En waar hiervan in de Schrift geen woord te vinden is, zelfs het bestaan van zulke Synodes in onzen zin niet eens vermeld wordt, daar kan van zulk een inherente, hun inklevende kerkelijke macht, die zij over de plaatselijke kerken zouden kunnen uitoefenen, ook geen sprake wezen. De kerkelijke macht berust bij de plaatselijke Kerk alleen.

Toch hebben de meerdere vergaderingen „macht“.

Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat deze meerdere vergaderingen daarom geen macht zouden hebben en dus ook geen besluiten zouden mogen nemen. Dit is de geheel onjuiste gevolgtrekking, die de Independenten daaruit hebben afgeleid. Want volgens hen, hebben deze meerdere vergaderingen alleen het recht om adviezen te geven, adviezen waaraan elke plaatselijke Kerk dan vrij is zooveel waarde te hechten als zij zelf wil. Ze kan zulk een advies opvolgen, wanneer zij het wenschelijk vindt, maar ze kan het advies ook ter zijde leggen, wanneer zij het er niet mede eens is. En al hebben onze Gereformeerde Kerken, om elken schijn te vermijden, alsof deze meerdere vergaderingen een soort hiërarchische macht zouden vormen, in hun Kerkenorde en besluiten wel meestal het woord advies gebruikt, ze verstaan onder dit woord advies toch heel iets anders dan de Independenten. Er kunnen adviezen

zijn, die de meerdere vergaderingen geven en die metterdaad niet anders dan raadgevingen en vermaningen zijn, waarbij elke plaatselijke Kerk heeft te beslissen, in hoeverre zij dezen raad wil opvolgen. Maar er zijn ook adviezen, die een bindend karakter dragen en wanneer een plaatselijke Kerk zich aan zulk een advies niet storen zou, dan zou het gevolg daarvan wezen, dat zulk een Kerk buiten het kerkverband kwam te staan of haar daad voor andere Kerken geen geldigheid had. Maar dit vraagstuk kunnen we hier verder laten rusten; de vraag, waar het thans om gaat is, waaraan de meerdere vergaderingen deze macht ontleenen en hoever deze macht strekt. Eerst wanneer dit helder is ingezien, kunnen de praktische vraagstukken, waarop we het oog hebben, tot betamelijke oplossing worden gebracht.

Die „macht“ ontleenen die vergaderingen niet aan de ambtsdragers, die er samenkomen, dit is de roomsche opvatting.

Wat nu de eerste vraag betreft, zoo moet daarop geantwoord worden, dat de meerdere vergaderingen deze macht niet daaraan ontleenen, dat hier ambtsdragers uit verschillende Kerken saamkomen. Op Roomsche standpunt is dit wel zoo. De macht die een Synode of Concilie uitoefent, berust daarop, dat in zulk een Synode of Concilie de bisschoppen vergaderen en deze bisschoppen met macht en gezag over de Kerken bekleed zijn. Maar een Gereformeerde kerk in dezen zin geen anderen Bisschop dan, gelijk onze Belijdenis het zoo schoon zegt, Christus alleen. Alle ambtsdragers in de Gereformeerde Kerk zijn ambtsdragers van de plaatselijke gemeente; zij hebben in hun gemeente de kerkelijke macht uit te oefenen, maar buiten die gemeente, de kudde hun toebetrouwd, hebben zij geen de minste macht. Ook al kwamen uit een provincie alle predikanten samen in een Synode, dan zouden ze dus nog geen kerkelijke macht kunnen uitoefenen over de Kerken in het algemeen. In de kerkelijke macht, die in het ambt zelf schuilt, ligt de kerkelijke macht van deze meerdere vergaderingen dus niet. Zoo was het wel met de Apostelen, toen zij te Jeruzalem saamkwamen, omdat zij een algemeen ambt hadden over heel de Kerk. Maar zoo is het met onze predikanten en ouderlingen niet. Hun ambt is plaatselijk en strekt zich niet verder dan de plaatselijke kerk uit.

De macht der meerdere vergaderingen is een afgeleide macht, ontstaan, doordat de Kerken, die alle kerkelijke macht alleen bezitten, haar afgevaardigden machtigen om in haar naam te besluiten.

De macht van een Classis of Synode ligt dus niet in de ambtsdragers, die hier vergaderen, maar daarin, dat deze ambtsdragers door de Kerken worden afgevaardigd en met macht worden bekleed om uit naam hunner Kerk besluiten te nemen. Zelfs is het in strikten zin genomen, niet eens noodig, dat een Kerk daarvoor een ambtsdrager afvaardigt. In onze Kerkenorde wordt dit wel voorgeschreven en op zichzelf is dit ook wel wenschelijk, omdat de ambtsdragers het best zulk een Kerk vertegenwoordigen kunnen, maar noodzakelijk is het niet. En het zou zeer wel denkbaar wezen, dat een Kerk ook eens een niet-ambtsdrager tot afgevaardigde koos. Op de Dordsche Synode, waar door de buitenlandsche afgevaardigden Latijn gesproken werd, was het zeer moeilijk in elke provincie ouderlingen te vinden, die Latijn konden spreken en verstaan. Vandaar, dat een der Provinciale Synodes als afgevaardigde een man koos, die geen ouderling of diaken was en geen ambt in de Kerk bekleedde. En al zal dit natuurlijk altoos een hooge uitzondering blijven, het voorbeeld toont genoegzaam, dat niet het ambt, maar de afvaardiging door de Kerk hier het beslissende is. In zekeren zin wijst de Schrift zelf dit aan. Want toen te Antiochië het geschil rees, of ook de bekeerden uit de heidenen besneden moesten worden en de wet van Mozes moesten onderhouden, en men daarover de beslissing wilde invoeren van de Apostelen en de ouderlingen te Jeruzalem, zijn niet Paulus en Barnabas, die de ambtsdragers waren, op eigen gezag naar Jeruzalem gegaan, maar zij zijn daartoe door de broeders verkozen en afgevaardigd, zooals in Hand. 15:2 uitdrukkelijk te lezen staat: Het zijn dus de afgevaardigden der Kerken, die op deze meerdere vergaderingen saamkomen en die nu krachtens het mandaat door de plaatselijke Kerk hun verleend, want op dit laatste komt het natuurlijk aan, hun gezamenlijke besluiten nemen. En dat zulk een besluit of advies door de afgevaardigden der Kerken gemeenschappelijk genomen, dan door alle Kerken voor vast en bondig wordt gehouden, is alleen omdat Kerken zelf in hun instructie en mandaat, aan deze afgevaardigden meegegeven, zich daartoe van te voren hebben verbonden. De kerkelijke macht der meerdere vergaderingen is dus niet een zelfstandige, maar een afgeleide macht, een macht die ontstaat, doordat de Kerken zelf, die deze macht alleen bezitten, haar afgevaardigden machtigen om in haar naam te besluiten; en de onderwerping aan die macht berust niet op een van boven af aan de Kerken opgelegd dwang, maar daarop, dat zij zichzelf vrijwillig hebben verbonden aan die besluiten zich te onderwerpen, voor zoover zulk een besluit niet in strijd is met het Woord van God.

De macht der meerdere vergaderingen is niet alleen een afgeleide, maar ook een beperkte; geringer dan die der Kerken wat haar omvang betreft.

Maar ook hiermede is niet genoeg gezegd. Want de kerkelijke macht dezer meerdere vergaderingen is niet alleen een afgeleide macht, maar ze is ook een zeer beperkte macht. Want hoe vreemd dit ook moge schijnen, de macht van zulk een Classis of zelfs van de Generale Synode is volstrekt niet meerder en uitgebreider dan die van de plaatselijke Kerk, maar een geringer en beperkter, niet wat haar aard, maar wat haar omvang betreft. De volheid der kerkelijke macht, zooals die door Christus aan de plaatselijke Kerk is geschonken en door de ambts-

dragers wordt uitgeoefend, kan door de plaatselijke Kerk nooit per delegatie op de meerdere vergadering worden overgebracht, omdat de aard van deze macht zelf zulk een overdracht uitsluit. Wat men wel eens beweren hoort: op een meerdere vergadering zijn de Kerken zelf, door haar deputaten vertegenwoordigd, bijeen, en wat elke plaatselijke Kerk doen kan, kan dus ook de Classis of Synode doen, is ten eenenmale onjuist en toont, dat men van dit vraagstuk zich zelfs geen rekenschap heeft gegeven. Want niet de Kerken zelf, maar de afgevaardigden der Kerken zijn hier bijeen en deze afgevaardigden kunnen nooit dezelfde macht uitoefenen als de Kerken zelf. Zelfs kan van deze kerkelijke macht maar zeer weinig worden overgedragen. Het eerste stuk van deze kerkelijke macht en het voornaamste bestaat in de bediening des Woords en der Sacramenten. Maar in een Classis of Synode kunnen 't Woord en de Sacramenten niet bediend worden. Men was oudtijds wel gewoon, en zelfs werd dit in onze vroegere Kerkenordeningen voorgeschreven, dat bij elke Synodale samenkomst der Kerken Avondmaal moest gehouden worden, zooals dit dan ook tijdens de Nationale Synode te Dordt in 1618—'19 nog is geschied, maar dan geschiedde dit nooit in de samenkomst der Synode, maar in de samenkomst der plaatselijke gemeente, waar de Synode vergaderde. Evenzoo is het met het tweede stuk der kerkelijke macht: de verkiezing van ambtsdragers in de Kerk. Dat een meerdere vergadering, vooral waar het betreft de verkiezing van een Dienaar des Woords, medezeggenschap heeft, omdat dit ambt niet alleen voor de plaatselijke Kerk betekenis heeft, is juist en onze Kerkenorde schrijft dan ook wel degelijk voor dat en bij de examinatie en bij de approbatie de Classis moet gekend worden. Maar de eigenlijke daad, de verkiezing tot het ambt, moet naar Gods Woord door een plaatselijke gemeente geschieden. En noch een Classis, noch een Synode zou op een plaats de predikanten, ouderlingen of diakenen kunnen kiezen en in het ambt stellen. De Classis mag, wanneer er geen Kerkenraad is, bij de verkiezing leiding geven en door een predikant de gekozenen in het ambt bevestigen, maar de roeping tot het ambt moet van de plaatselijke Kerk uitgaan. En 't zelfde geldt evenzeer ten opzichte van 't derde stuk der kerkelijke macht: oefening der tucht. Dat ook hierbij, volgens de bepalingen onzer Kerkenorde, de meerdere vergaderingen zeer wel zeggenschap uitoefenen kunnen, is juist. Zelfs een gemeentelijk kan niet worden afgesnoeden zonder advies van de Classis. En nog veel sterker geldt dit bij de schorsing of afzetting van de ambtsdragers, inzonderheid van de Dienaren des Woords. Maar hoe groot de macht der meerdere vergaderingen hierbij ook zijn moge, de daad zelf van de excommunicatie, het sluiten van iemand buiten de gemeente en dus buiten het Koninkrijk der hemelen, is een daad, die niet door de Classis, zelfs niet door de Synode kan geschieden, maar die geschieden moet door de plaatselijke Kerk zelf en door de ambtsdragers aan wie de sleutelen des Hemels zijn toebetrouwd. Dat hierbij nu ingewikkeld en moeilijke vraagstukken kunnen voorkomen, vooral wanneer het een Dienaar des Woords geldt, dien de plaatselijke Kerkenraad niet censureren wil, stemmen we toe. Maar dit zijn uitzonderingsgevallen. En niemand zal beweren, dat een Classis of Synode het recht zou hebben in hare vergadering met het formulier van den Ban iemand te excommuniceren. De meerdere vergadering kan hiertoe wel den last geven, maar de uitvoering, dus de eigenlijke daad, moet door de plaatselijke Kerk geschieden.

H.

C. V.

OPVOEDING EN ONDERWIS

Een nieuw pleidooi voor „de“ vereenvoudigde spelling.

I.

In het Paedagogisch Tijdschrift voor het Christelijk Onderwijs¹⁾ heeft de Heer W. J. C. Bultendijk, Drs in de Ned. Letteren, vurig voorstander van vereenvoudiging, naar eigen verklaring, en eveneens naar eigen verklaring, beginselgetrouw Calvinist, een poging gewaagd „de“ vereenvoudigde spelling op principieel Calvinistische gronden te verdedigen o.a. tegen het eenparig vonnis, door den Senaat der Vrije Universiteit gestreken over de spelling-Marchant en tegen het evenzeer verwerpend oordeel van de groote Protestantsch-Christelijke staatkundige partijen.

Het mag den Heer Bultendijk als een verdiende worden aangerekend, dat hij niet, als vele anderen, onbekommerd om beginsel-eischen achter de Vereenvoudigers aanloopt, dat hij evenmin als Dr Karsmeijer²⁾ zich onbevoegd verklaart een principieel-wetenschappelijk oordeel uit te spreken over die taalschool welke de Vereenvoudigers heeft geïnspireerd, maar dat hij zich groepen heeft gezocht, gelijk hij het uitdrukt „op de principiele ondergrond van onze zaak (te) bezinnen“.

Een poging tot bezinning overigens, welke hij zelf karakteriseert als een eerste verkenning van het terrein. Het kan bevreemding wekken, dat met terreinverkenning blijkbaar is gewacht tot na den slag. We zouden daarvan zwijgen, zoo niet bij den Heer B. zich nog zekere aarzeling openbaarde inzake de beteekenis die hier aan het beginsel is toe-

1) Aug.-Sept. 1938, Afl. No. 4-5.

2) Adnominale flexie en pronominale Aanduiding in het Nederlandsch, referaat voor de 23ste Wetensch. Samenkomst der Vrije Universiteit op 13 Juli 1938, pg. 31.

te kenne
nisme
kwesti
moet we
schrijver
wil doen
zaken de
niede gel
maken, d
lingveree
levens- e
ken we i
verschijn
op, dat d
aan de v
voudigin
zijn oplo
zich, als
lijke Ver
gelet hebl
gogische
en te wel
is n.l. mi
van de l
meenen.
tusschen
rites is v
nog niet
paedagog
zooveel b
sanctie e
zal het e
schappeli
of men
spreken.

De Hee
lingen vo
10. „De
de Calvin
beschouw
eipiel ju
20. „De
vinistisch
30. „De
vormen g
40. „De
geleerde,
Bilderdijk
theorie d

Van de
deel de e
Het blijkt
ons nu
schrijver:
wing staa
lichting ti

„Wie o
van de e
doen stra
ook voor
bart en z
blijkzond
tot leidsm
Aldus leid
derdijk ir
nistischen
ligt. Maar
voorrang
dezen tij
men en m
hun weten
Woord m
vraag onl
steun voo
leiding op
te worden

een ernst
van Prof.
School va
hem ook
schrijven.
even doel
niet in d
taalgeleer
eigen tijd

Of, om
kritiek van
onze dages
heeft haan
maar ever
heeft vers
arbeid.

Intussch
op Willen
hem voor
bereidt er
niet-taalku
schappelij

waarop h
oud, zijn
tieve opblo
logieën zij
ginselen“
lick der m
mige zijne
gezond, zo
gen in ge
werk een

We hou
de toon is